

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 14

DOM
 2013-02-11
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 24776-12

SÖKANDE

Bano Sverige AB, 556672-2178

Ombud: Advokat Åshild Flöjsand
 Advokatfirmaet Steenstrup Stordrang
 Postboks 1150 Sentrum
 058 11 Bergen
 Norge

MOTPART

Micasa Fastigheter i Stockholm AB, 556581-7870

Ombud: Advokat Magnus Wennerholm
 Advokatfirman Glimstedt Växjö AB
 Box 124
 351 04 Växjö

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2013-08-21	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 308181

Postadress
 115 76 Stockholm

Besöksadress
 Tegelluddsvägen 1

Telefon
 08-561 680 00

E-post:
 forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
 08-561 680 01

Expeditionstid
 måndag – fredag
 09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa) genomför en upphandling av specialinredning till nya badrum i 124 lägenheter benämnd "Specialinredning Kv Tunet 1 ABT06". Upphandlingen genomförs som ett förenklat förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. I tilldelningsbeslut den 16 november 2012 meddelades att LinTec Combisystem AB (LinTec) hade antagits som det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. **Bano Sverige AB (Bano)** ansöker nu om överprövning av upphandlingen.

Bano yrkar att upphandlingen ska rättas på så vis att LinTecs anbud förkastas och Banos anbud i dess helhet utvärderas.

Micasa anser att ansökan ska avslås.

UTVECKLANDE AV TALAN

Bano anför som grund för sin ansökan om överprövning att Micasa har brutit i upphandlingen på ett sätt som strider mot LOU och principerna om förutsebarhet, transparens och likabehandling. Till stöd för sin talan anför bolaget bl.a. följande.

LinTecs anbud uppfyller inte skallkraven

Produkterna som LinTec har erbjudit i sitt anbud anges i bilagan "Artiklar & priser, anbud Specialinredning Tunet 1", vilket Micasa har bekräftat. Produkterna har betydande avvikelser från uppställda skallkrav i förfrågningsunderlaget. Den 15 november 2012 hade LinTec och Micasa ett möte för att se över de produkter som omfattades av anbudet. Protokollet från mötet visar att Micasa redan vid denna tidpunkt kände till avvikelserna. Det stämmer att LinTec har lämnat in en vidimering på att alla funktionskrav är uppfyllda genom blanketten KFU 01, men i samma anbud finns det

emellertid bevis på att kraven inte är uppfyllda. Den felaktiga upplysningen i KFU 01 förtar inte dessa avvikelser. Om Micasa väljer att ignorera det faktum att avvikelserna är bevisade skulle det innebära en överträdelse av principerna om likabehandling och förutsebarhet. Frågan är inte hur det ligger till med omfattningen av Micosas undersökningsplikt, utan hur Micasa ska hantera att bolaget faktiskt blivit uppmärksammat på att kraven inte är uppfyllda. De domar som Micasa har bifogat är inte relevanta i målet. I domarna hade leverantören nämligen inte dokumenterat vilka produkter som ska levereras utan endast bekräftat att kraven accepterades.

a) WC-handtag

I förfrågningsunderlaget anges att "WC med stödhandtag skall i höjdled kunna justeras elektriskt med enkelt handgrepp". LinTecs anbud innehåller inte någon elektronisk justering av WC-stödhandtag. De erbjudna handtagen är fastmonterade på vägg bredvid WC. Avvikelsen medför att den som ska använda badrummet inte kan få handtagen anpassade i höjdled efter behov, vilket bidrar till en säkerhetsrisk när WC:n höjs och sänks elektriskt. I LinTecs bilaga "Artiklar & priser, anbud Specialinredning Tunet 1" anges på rad fyra att det som ska levereras är ett enkelt armstöd som inte är motoriserat och som monteras fast på väggen. Priset för detta enkla armstöd som ingår i anbudet är 2 552 kr. Ett motoriserat armstöd anges som "tillval" och priset är 7 200 kr. Det ska även noteras att det motoriserade armstödet som erbjuds som "tillval" har en längd på 540-730 mm och således inte uppfyller förfrågningsunderlagets minimikrav om 900 mm. Prisdifferensen mellan dessa två armstöd blir 576 352 kr för 124 badrum.

b) Tvättställ

I förfrågningsunderlaget anges att "Tvättställ skall vara försett med stödhandtag och skall tåla en belastning på minst 250 kg". Det anges också att "För rullstolsbundna skall det finnas en avrinningskant framtill som går över stödhandtaget". I anbudet från LinTec ingår tvättställ utan stödhandtag. I anbudet framgår att tvättställena bara har ett "draghandtag" som är

monterad på ett separat fäste ca 15 cm under tvättstället. Ett sådant draghandtag kan inte användas för att stödja en stående användare. Tvättstället i anbudet har heller inte någon avrinningskant som går över stödhandtaget och är endast konstruerad för att tåla en belastning på 150 kg, vilket framgår av LinTecs broschyr för erbjudna produkter.

c) Tvättställblandare

I förfrågningsunderlaget anges att "Piputsprånget ska vara minst 150 mm räknat från centrum blandare". I anbudet från LinTec ingår en tvättställblandare med typbeteckning "FM Mattson punkt 9053". Denna är för kort och uppfyller inte kravet om 150 mm längd.

d) WC

I förfrågningsunderlaget anges ett krav på att WC ska vara "belastningstestad för minst 500 kg". I LinTecs anbud beskrivs en WC som har viktkapacitet på endast 400 kg (se bilaga 13 "Dokumentation LinTecs erbjudna tvättställ").

e) Duschstång

I förfrågningsunderlaget anges ett krav på att "Duschstången ska vara belastningstestad för minst 250 kg". LinTec:s anbud innehåller en standardduschstång av typ "FMMM sikkerhetsblandare 9000E 40 c/c inkluderat duschet vaska, endast utan handlersystem." Priset är 3 180 kr. Duschstången är inte konstruerad för att tåla belastning vid ett fall i duschen. Det framgår av avtalet från upphandlingsmötet att det inte har något handledarsystem. Hanledarsystemet beskrivs som ett tillval och har priset 7 410 kr. I förfrågningsunderlaget anges att ett handledarsystem är ett minimikrav. Avvikelsen för 124 badrum är hela 918 840 kr (7 410 kr * 124).

Olovlig ändring av förfrågningsunderlag

Dagen innan tilldelningsbeslutet meddelades, den 15 november 2012, skedde ett upphandlingsmöte mellan Micasa och LinTec som en del av upphandlingsförfarandet. I sammanträdesprotokollets 4 § anges att det rörde sig om ”Ändringar och kompletteringar av förfrågningsunderlag och anbud”. Micasa har således godtagit nya tekniska krav för de produkter som ska levereras, jämfört med de tekniska krav som anges i förfrågningsunderlaget. LinTec har fått fördel av dessa ändringar eftersom bolagen kom överrens om att anta LinTecs anbud med dessa ändringar. Detta förfarande strider mot principerna om likabehandling och transparens. Istället för att förkasta LinTecs anbud har Micasa genom mötet försökt att ändra i förfrågningsunderlaget. Det kan även konstateras att LinTec varken före eller efter ändringarna genom mötet den 15 november 2012 uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget. Micasa har accepterat ändringar i LinTecs anbud, avseende vilka produkter som ska levereras, vilket har inverkat på konkurrensen. Det rör sig sammanlagt om ett belopp på 1 495 192 kr. Beloppet visar allvaret i det lagbrott som har begåtts. Om även Bano hade fått leverera produkter som inte levde upp till ställda minimikrav hade naturligtvis Banos anbud varit mycket lägre. Micasa kan inte i efterhand påstå att mötet har haft ett annat innehåll än protokollet visar. Att protokollet är rätt stöds också av den efterföljande korrespondensen (listan över ändrat anbud och ändrade priser).

Bano uppfyller skallkraven

a) KFU 01 – Vidimering att skallkraven är uppfyllda

I förfrågningsunderlaget har Micasa bett anbudsgivarna att vidimera att funktionskraven är uppfyllda. Bano har inte använt blanketten KFU 01, men har ändå vidimerat att alla krav är uppfyllda, vilket framgår av bilagan till ansökan om överprövning på s. 206. Micasa menar att Bano i sitt anbud har angett att anbudet inte uppfyller skallkraven. Detta är fel. Bano har tvärtom angett att Banos båda anbud uppfyller alla minimikrav samt in-

gett vidimering. Detta stöds även av att Micasa accepterade båda anbuden vid anbudsöppningen.

b) Bano har inte lämnat ett alternativt anbud

Det stämmer inte att Bano har lämnat ett alternativt anbud som inte uppfyller funktionskraven. Bano har lämnat två parallella anbud som båda två uppfyller alla funktionskrav. Micasa har inte förstått skillnaden på en alternativ offert i lagens mening och parallella anbud med alternativa priser. Enligt LOU är en alternativ offert en offert som inte uppfyller funktionskraven. Om en sådan offert ska kunna accepteras måste detta anges i förfrågningsunderlaget. LOU och direktiven innehåller inget förbud mot parallella anbud. Micasa har heller inte i förfrågningsunderlaget uppställt något sådant förbud. Bano angav en huvudoffert och en offert med ett alternativt pris. Detta eftersom offererade produkt i det parallella anbudet inte var av samma höga kvalitet som i huvudanbudet. Att terminologin "alternativ offert" har använts om det parallella anbudet, som uppfyller alla krav, beror på instruktioner från Micasa. Vad det kallas har ingen betydelse, utan det centrala är att det rör sig om ett parallellt anbud. Micasa borde rätteligen ha prövat båda anbuden enligt 15 kap. 15 § LOU. Banos lägsta anbud är ca 600 000 kr lägre än anbudet från LinTec.

Skillnaden mellan parallella och alternativa anbud har behandlats av den norska Klagonemnde for offentliga anskaffelser (KOFA). Eftersom regelverket är det samma i Sverige och Norge på denna punkt åberopas två av de mest centrala avgörandena från KOFA. I KOFA sak 2006/11 uttalades följande. *"Dersom en tilbyder levererer inn flere tilbud som alle fullt ut oppfyller konkurransegrunnlagets kravspesifikasjoner, anses ikke dette som alternative tilbud i anskaffelsesregelverkets forstand. Det kan derimot sies at tilbyderen har inngitt parallelle tilbud."* I ett nyare KOFA-avgörande, sak 2007/13, har KOFA preciserat att om den upphandlande myndigheten har tagit in ett förbud mot alternativa anbud, men inte sagt något om parallella anbud, så kan parallella anbud lämnas.

c) Optionspriser för el-arbeten och "övrigt"

Micasa har anfört att Banos offert ska förkastas eftersom det inte har angivits några optionspriser för el-arbeten och "övrigt". Det finns dock inte skäl att förkasta anbudet på den grunden. I dokumentet "Beskrivning av inredning invändigt hygienrum" på s. 2 anges att allt arbete som rör elektriska anläggningar ska utföras av GE. I sista stycket anges att leverantörer av badrummen kan erbjuda GE att utföra delar av sitt arbete. Att inkludera/erbjuda sådant arbete är frivilligt för leverantörerna. Bano har inte inkluderat sådant arbete, men har angett att arbetet ska utföras av GE. Att Bano inte har lämnat priser för el-installation och "övrigt" utgör därför ingen avvikelse från förfrågningsunderlaget. Det bör också noteras att om posten "övrigt" ska förstås som att leverantörerna ska ange pris på något helt odefinierbart, som inte finns beskrivet i offerten, skulle det strida mot kraven på förutsebarhet, likabehandling och god upphandlingspraxis. Optionspriserna är heller inte nödvändiga för bedömningen av anbudet. Vid anbudsöppningen har Micasa själv accepterat att det inte går att värdera priser på el-arbeten och "övrigt" och Micasa (se meddelandebrev daterat den 16 november 2012 s. 2).

Bano har lidit skada

Bano har lidit skada genom Micasas handlande. Om Micasa hade förkastat LinTecs anbud på grund av att det avviker från skalkraven hade Bano vunnit upphandlingen, eftersom det bara fanns två anbudsgivare. Banos anbud godtogs vid utvärderingen och Micasa kan inte ändra sig och påstå att anbudet borde ha förkastats. Detta skulle strida mot den grundläggande principen om reformatio in pejus. Om Micasa även förkastar anbudet från Bano måste upphandlingen göras om. I ett sådant läge kan Bano delta i upphandlingen igen.

Micasa anför som grund för sitt bestridande att det inte har brutit mot LOU eller principerna om förutsebarhet och likabehandling. Vidare har Bano inte lidit eller kan komma att lida skada. Till stöd för sin talan anför Micasa bl.a. följande.

LinTecs anbud uppfyller samtliga ställda skallkrav

Av förfrågningsunderlaget framgår att det rör sig om en totalentreprenad med funktionskrav. Funktionskraven beskriver Micasa närmare bl.a. i den till förfrågningsunderlaget bifogade handlingen "Beskrivning inredning av boendes hygienrum" samt i "Administrativa föreskrifter", punkt AFB.22. Förpliktelserna härrör sig till själva utförandet av uppdraget. Ställda funktionskrav ska därför uppfyllas först vid genomförandet. I bilagan som omnämns ovan anges att "Entreprenören ska efter montage lämna intyg på att nedanstående funktioner och krav är uppfyllda".

Micasa kompletterade förfrågningsunderlaget med en särskild handling, KFU 01, som anbudsgivarna skulle underteckna och därigenom vidimera att funktionskraven i AFB.22 var uppfyllda. Detta var ett skallkrav. LinTecs anbud uppfyller alla krav och har inkommit med intyget KFU 01. Vad som eventuellt framgår av de produktbroschyrer som LinTec bifogade till sitt anbud har inte varit föremål för någon bedömning eftersom de inte har efterfrågats. De är därmed ointressanta för bedömningen om LinTecs anbud uppfyller samtliga ställda krav. För det fall LinTec vid utförandet inte fullgör samtliga funktionskrav kommer detta att leda till anmärkningar vid slutbesiktning som LinTec blir skyldig att åtgärda. I Kammarrätten i Göteborgs dom den 28 november 2012, mål nr 6247-12 ansåg domstolen att det aktuella kravet inte kunde tolkas på annat sätt än att det var ett krav som måste vara uppfyllt först vid utförandet av uppdraget och att anbudet därför skulle utvärderas.

Det förelåg ingen skyldighet för Micasa att göra ytterligare kontroller utöver att konstatera att anbudsgivaren undertecknat handlingen KFU 01. Detta följer av Kammarrätten i Jönköping dom den 10 juni 2011, mål nr 981-11 och Kammarrätten i Göteborgs dom den 2 januari 2013, mål nr 6845-12. Vad som följer av den dokumentation som LinTec har bifogat sitt anbud, utan att den har efterfrågats, är mot bakgrund av sistnämnda avgörande oväsentlig.

Påstådd olovlig ändring av förfrågningsunderlag

Enligt 4 kap. 17 § LOU får en upphandlande myndighet uppmana deltagande anbudsgivare att klarlägga och precisera sitt anbud. Det möte som hölls mellan LinTec och Micasa den 15 november 2012 syftade till att ta reda på om det förelåg några oklarheter. Det var bara fråga om en anbuds- genomgång för att säkerställa att anbudsgivaren förstått alla funktionskrav. Några ändringar eller kompletteringar av förfrågningsunderlag och anbud har de facto inte skett. Micasa har därmed inte brutit mot principerna om förutsebarhet och likabehandling. Det bestrids att Micasa ska ha godtagit nya tekniska krav för de produkter som ska levereras jämfört med de krav som angavs i förfrågningsunderlaget. Mötet innebar inte att parterna överenskom om några avvikelser från funktionskraven. Det bestrids även att Micasa och LinTec skulle ha överenskommit att höja LinTecs anbuds- summa med ett belopp om ca 1,5 miljoner kronor. Alla funktionskrav som är ställda ska LinTec uppfylla och detta inom LinTecs lämnade anbuds- summa.

Brister i Banos anbud

Bano har inte intygat att funktionskraven kommer att uppfyllas genom att underteckna och inkomma med handlingen KFU 01. Banos anbud borde därför rätteligen ha förkastats.

Micasa har i förfrågningsunderlaget uttryckligen angivit att Micasa inte godkänner alternativa anbud (Administrativa föreskrifter, punkt AFB.311). Bano har trots det inkommit med ett huvudanbud och ett alternativt anbud med ett lägre pris. Om Bano haft två anbud vilka båda uppfyllde ställda skallkrav borde Bano angivit sitt alternativa anbud som sitt förstahandsanbud, eftersom anbuderna skulle värderas enligt lägsta pris-principen. Att ge in två olika anbud med olika utföranden och olika pris är att ge in alternativa anbud. Bano har vidare uttryckligen kallat sitt andra anbud ”alternativ offert”. I sitt anbud har Bano även angett att den alternativa offerten inte uppfyller ställda funktionskrav (se s. 11 i anbudet). Micasa har därför haft rätt att bortse från detta anbud, eftersom alternativa anbud inte har godtagits enligt 6 kap. 9 § LOU.

Bano har inte lidit skada

Efter närmare granskning står det klart att Banos anbud inte uppfyller samtliga ställda skallkrav. Bano har inte inkommit med blanketten KFU 01. Bano har heller inte i sitt anbud lämnat priser på vissa kategorier; timpriser för ”El-montör” och ”Övriga” saknas. Dessa två brister medför att Banos anbud rätteligen borde ha förkastats. Därmed är skaderekvisitet inte uppfyllt och ansökan om överprövning enligt LOU ska lämnas utan bifall även av denna anledning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Enligt 1 kap 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU. Rätten kan därvid endast besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Micasas kontrollskyldighet

Bano har anfört att det, av bifogade prislister och produktbroschyrer, framgår att LinTecs anbud inte uppfyller alla skallkrav och att det därför var fel av Micasa att utvärdera anbudet.

I målet framgår att LinTec har undertecknat blanketten KFU 01 och därigenom vidimerat att det uppfyller samtliga skallkrav i upphandlingen. LinTec har även bifogat en bilaga ("Artiklar & priser, anbud Specialinredning Tunet 1") till sitt anbud, vari bolaget specificerar olika produkter som antingen "Ingår enligt anbud" eller benämns som "Tillval". I bilagan anges exempelvis produkterna handledarsystem och motorisk armstöd – båda två skallkrav i upphandlingen – endast som "Tillval".

Frågan är således vilken skyldighet en upphandlande myndighet har – i ett fall som det aktuella – att kontrollera kravuppfyllelse. En upphandlande myndighet är normalt inte är skyldig att kontrollera om uppgifterna som lämnats i ett anbud avseende de skallkrav som ställts på det upphandlande föremålet är riktiga, när omständigheterna i det enskilda fallet inte ger anledning att ifrågasätta detta. En sådan kontrollskyldighet kan i vart fall inte sträcka sig längre än att den upphandlande myndigheten jämför anbudet

med de obligatoriska krav som angetts i förfrågningsunderlaget (jfr. Kammarrätten i Göteborgs dom den 15 juli 2011, mål nr 6417–6422-10 och Kammarrätten i Jönköpings dom den 10 juni 2011, mål nr 981-11). I ett avgörande som liknar aktuellt mål från Kammarrätten i Göteborg den 2 januari 2013, mål nr 6845-12, var omständigheterna följande. Målet gällde ett skallkrav på att anbudsgivarna skulle ha minst 20 textilier av viss kvalitet i sitt sortiment. Vinnande anbudsgivare hade i sitt anbud bekräftat att aktuellt skallkravet var uppfyllt. Anbudsgivaren hade även ingett en prislista som, enligt myndigheten, visade att bolaget inte levde upp till skallkravet. Eftersom anbudsgivaren hade lämnat uppgifter som visade att det inte uppfyllde skallkravet uteslöts anbudet. Kammarrätten ansåg dock att det stred mot principerna i LOU att utesluta anbudet på den grunden eftersom det i förfrågningsunderlaget inte ställdes krav på att anbudsgivaren skulle styrka riktigheten i skallkravet.

Enligt förvaltningsrättens mening har LinTecs bifogade prislister och broschyrer gett upphov till viss tveksamhet i fråga om bolaget uppfyllde skallkraven eller inte. I förfrågningsunderlaget till upphandlingen ställdes emellertid inget krav på att anbudsgivarna skulle lämna in bevis på kravuppfyllelse. Förvaltningsrätten finner därför – samt mot bakgrund av Kammarrätten i Göteborg dom den 2 januari 2013, mål nr 6845-12 – att Micasa inte har brutit mot LOU genom att utvärdera LinTecs anbud.

Påstådd olovlig ändring av förfrågningsunderlag

Bano har vidare anfört att Micasa genomfört en olovlig ändring av förfrågningsunderlaget genom mötet med LinTec den 15 november 2012. Micasa har invänt mot detta och menar att mötet endast var en anbudsgenomgång för att säkerställa att anbudsgivaren förstätt alla funktionskrav.

Förvaltningsrätten konstaterar att en upphandlande myndighet får vid en förenklad upphandling förhandla med en eller flera anbudsgivare. Förhand-

lingarna kan avse alla avtalsvillkor och mindre ändringar och anpassningar av förfrågningsunderlaget. Förhandlingarna får dock inte innebära ändringar av de grundläggande kraven i förfrågningsunderlaget. Det krävs vidare att den upphandlande myndigheten genom sitt agerande inte bryter mot de grundläggande upphandlingsprinciperna (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 18 maj 2009 i mål nr 926-09).

I mötesprotokollet 4 § under rubriken "Ändringar och kompletteringar av förfrågningsunderlag och anbud m m" anges bl.a. att kontraktsförutsättningar, frågetecken har beslutats om mellan Micasa och LinTec. Förvaltningsrätten anser att rubriken har varit olämplig, men bedömer att det i sig inte utgör skäl för ingripande enligt LOU. Detta eftersom protokollet i sin helhet inte utgör tillräcklig bevisning för att kunna konstatera att det har skett några ändringar eller kompletteringar av anbud eller skallkrav. Det finns därför inte skäl att ingripa enligt LOU heller på denna grund.

Banos "alternativa" anbud

Bano har även anfört att bolaget lämnade in två anbud; ett huvudanbud och ett "parallellt anbud". Enligt Bano uppfyllde båda anbuden skallkraven och borde därför ha utvärderats enligt 15 kap. 15 § LOU. Micasa har å sin sida anfört att Banos andra anbud utgjorde ett "alternativt anbud" vilket inte var tillåtet eftersom det inte angavs i förfrågningsunderlaget.

Förvaltningsrätten konstaterar att bestämmelsen om alternativa utföranden enligt 6 kap. 9 § LOU inte är tillämplig i målet, eftersom den aktuella upphandlingen inte styrs av de direktivstyrda bestämmelserna i LOU.

Av 15 kap. 15 § LOU framgår att en upphandlande myndighet ska pröva alla de anbud som har inkommit i tid, om inte anbudsgivaren ska uteslutas enligt 15 kap. 13 §. Förvaltningsrätten konstaterar att det i LOU inte föreskrivs något hinder mot att en leverantör lämnar in flera anbud. Det finns

heller inte något förbud i förfrågningsunderlaget mot att lämna flera anbud. Förvaltningsrätten anser därför att Micasa borde ha prövat båda anbuden i enlighet med LOU, förutsatt att anbuden kom in i tid och inte skulle uteslutas enligt 15 kap. 13 § LOU samt uppfyllde de obligatoriska skallkraven (jfr. Kammarrätten i Sundsvalls dom den 18 juli 2012, mål nr 1402-12).

Skadeprövning

För att ett ingripande enligt LOU ska bli aktuellt krävs emellertid även att Bano har lidit eller kan komma att lida skada.

Det är en huvudprincip enligt LOU att anbud som inte uppfyller förfrågningsunderlagets obligatoriska skallkrav inte ska beaktas vid utvärderingen. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska kunna pröva anbudet. Om en myndighet bortser från att en anbudsgivare inte uppfyller ett eller flera skallkrav bryter myndigheten mot principen om likabehandling och öppenhet (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 6 december 2010, mål nr 4064-10 och Kammarrätten i Stockholms dom den 12 november 2010, mål nr 5078-10).

I målet är ostridigt att Bano inte har lämnat in blanketten KFU 01, vilket var ett skallkrav. Genom att underteckna blanketten KFU 01 skulle anbudsgivaren vidimera ”att de funktionskrav som framgår av handlingar förtecknade under AFB.22 är uppfyllda i det anbud som lämnas”.

Förvaltningsrätten anser att det endast i rena undantagsfall kan bli aktuellt att acceptera ett anbud som inte uppfyller alla skallkrav i förfrågningsunderlaget, t.ex. om kravet i fråga måste anses strida mot proportionalitetsprincipen eller om det är oklart huruvida kravet faktiskt utgör ett skallkrav (jfr. Kammarrätten i Stockholms dom den 28 augusti 2012, mål nr 2391-12 och Kammarrätten i Stockholms dom den 22 april 2010, mål nr 8202-

09). I det sistnämnda avgörandet ansåg Kammarrätten i Stockholm att den omständigheten att bolaget hade missat att kryssat i ”ja”-rutan innebar inte att kravet inte var uppfyllt, eftersom bolaget i nära anslutning till den efterfrågade bekräftelsen lämnat motsvarande information. Kammarrätten konstaterade dock att det inte var klarlagt att det var ett skullkrav för bolaget att kryssa i denna ruta. Förvaltningsrätten anser att omständigheterna i avgörandet inte är att jämföra med omständigheterna i aktuellt mål. I aktuellt mål är det fråga om ett ostridigt skullkrav. Vidare kan Banos bekräftelse inte anses ha lämnats i nära anslutning till den efterfrågade bekräftelsen. Enligt förvaltningsrättens mening skulle Banos anbud därför redan på grund av att de inte innehöll blanketten KFU 01 rätteligen ha förkastats. Den omständigheten att Micasa inte tidigare har framfört denna invändning utgör inte hinder för Micasa att göra det under prövningen i förvaltningsrätten (jfr. Kammarrätten i Stockholms dom den 30 maj 2012, mål nr 924-12). Bano kan därför inte anses ha lidit skada.

Avslutande bedömning

Förvaltningsrätten finner inte anledning att ingripa mot upphandlingen enligt LOU. Banos ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1a LOU).

Ulrika Melin
Rådman

Lizette Harletun Ilkhani har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU